

Scholten, Ds. H. (Hendrikus)

Archiefblokgegevens

Archiefnummer:	389
Archiefnaam:	Scholten, Ds. H. (Hendrikus)
Begin-eindjaar:	1869 - 1928
Omvang:	0.55m. / 5 dozen
Plaats:	QQ24
Bewerker:	Erik de Roode
Datum bewerking:	8 juli 2019

Voorwaarden voor raadpleging en gebruik

Voorwaarden voor raadpleging:	Geen
Voorwaarden voor reproductie:	Geen
Toegang:	Open

Ds. Hendrikus Scholten (28.12.1848 – 02.08.1928)

Korte schets van het leven en werk van de eerste gereformeerde predikant van Zuidhorn

Hendrikus Scholten werd in Zutphen geboren in een afgescheiden, gereformeerd gezin en studeerde theologie aan de Theologische School te Kampen in de jaren 1867-1872. Daarna werd hij predikant te Sellingen (Oost-Groningen), waar hij aan de toen nog christelijke Gereformeerde gemeente verbonden was van 1872-1876. In 1876 verbond hij zich aan de in 1874 geïnstitueerde Christelijke Gereformeerde gemeente te Zuidhorn; daar bleef hij tot zijn emeritering in 1924. Hij overleed in Zuidhorn in 1928. Ter herdenking verscheen in *De Bazuin* van 10 aug. 1928 een artikel over ds. Scholten (geschreven door ?). In het *Jaarboek van de Gereformeerde Kerken in Nederland 1929* schreef het toenmalige Tweede Kamerlid Albertus Zijlstra een necrologie over deze predikant; Zijlstra was in Zuidhorn geboren en heeft zijn godsdienstige vorming o.m. te danken aan ds. Scholten. Een uitvoerige biografische schets van ds. Scholten gaf Harm Veldman in *De kerk in het midden – kerkgeschiedenis van Zuidhorn* (Zuidhorn 2000), blz. 110-130.

Zijn archief dat nu in het Archief en Documentatie Centrum te Kampen berust, bevat een uitgebreide collectie aan preken (647 in totaal). Daarbij zijn er ook 8 boekjes bewaard gebleven die exact aangeven waar en wanneer de predikant zijn preken heeft gehouden.

Ook zijn er van ds. Scholten teksten met toespraken (over theologische en politieke onderwerpen) en studies bewaard, o.a. over de heidenzending (tot in Japan). Hij publiceerde artikelen in bladen als *De Vrije Kerk*, *De Bazuin* en de *Groninger Kerkbode*. Samen met zijn collega H. Dijkstra gaf hij een nieuwe editie uit van het Kort Begrip, dat acht drukken beleefde en diende voor het catechetisch onderwijs.

Ds. Scholten was ook enige keren lid van de Generale Synode van de GKN. Verder was ds. Scholten jarenlang voorzitter van de Anti-Revolutionaire kiesvereniging te Zuidhorn, in welke hoedanigheid hij eens de gastheer mocht zijn van dr. Abraham Kuyper die in Noordhorn een verkiezingsrede zou houden, zomer 1897 (dat vond toen plaats in de open lucht). Onder leiding van ds. Scholten kreeg Zuidhorn ook een gereformeerde lagere school (1906).

Dr. Harm Veldman
Zomer 2012

Overzicht van de bewaarde preken:

1869	2 Kerstpreken over Lucas 2 (gehouden te Kampen - Scholten was nog student)
1872	1 preek, de Intreepreek te Sellingen (8 sept.)
1873	12 preken
1874	9
1875	17
1876	3 (afscheid van S., intrede te Z. aanw.?)
1877	2
1878	8
1879	3
1880	1 (herdenking Hervorming)
1881	4
1882	4
1883	-
1884	1 (50 jaar Afscheiding)
1885	2 (1 preek t.g.v. de instituering van de kerk te Munnekezijl, vrijdag 13 nov, 1885)
1886	1 (Oudjaar)
1887	2 (waarvan 1 t.g.v. het overlijden van br. Jacob Geut 21 juni 1887; de andere na ernstige ziekte van ds. S.)
1888	1
1889	2
1890	-
1891	-
1892	1 (na het overlijden van diaken J. Muller)
1893	-
1894	3
1895	1
1896	10
1897	9
1898	20
1899	10
1900	15
1901	9
1902	8

1903	15
1904	12
1905	7
1906	6
1907	6
1908	18
1909	23
1910	29
1911	27
1912	12
1913	17
1914	27 (w.v. 1 t.g.v. Biduur WO I, aug.)
1915	44
1916	36
1917	29 (w.v. 1 Biduur WO I, 21 febr.)
1918	39 (w.v. 1 Biduur WO I, 27 febr.)
1919	63
1920	46
1921	3
1922	2
1923	13
1924	11 (w.v. 1 afscheidspraak 29 juni)
1925	4
1926	-
1927	-
1928	-

Totaal 647 preekboekjes

=====

Verdere inventaris Scholten-archief:

Studies, toespraken op bidstonden, vergaderingen etc.:

- a. 4 overdrukken van het art. 'Iets over betwiste en verbodene huwelijken' (1884 of 1885)
- b. geschreven inl. over 'De zending in Japan' (juni 1886)
- c. politieke toespraak (ongedateerd)
- d. geschreven inl. over 'Onze prediking en de zending' (mei 1885, t.g.v. zendingsdag 25 mei 1885 te Oldekerk)
- e. Biduur Zuid-Afrika 7 maart 1900, 24 juni 1900, 23 sept. 1900 en 30 juni 1901
- f. Inl. over 'Het verschil met betrekking tot de leer der rechtvaardigmaking tusschen Gereformeerden en Lutherschen' (26 juli 1880)
- g. een niet-gedateerde preek (waarschijnlijk niet af en dus niet gehouden)
- h. 8 korte preken/toespraken bij div. huwelijken
- i. Inl. over 'Tets over Bijbelgenootschappen'
- j. toespraak 'Moedgevende verschijnselen op het gebied der Heidenzending (zendingsdag N. Pekela 22 mei 1889)
- k. art. voor De Vrije Kerk (geen datum): 'Het recht van bestaan van de Provinciale Deputaten voor Inwendige Zending'.
- l. Studie over Hebr. 7: 4-10
- m. Inl. 'De Vrijheid, de noodzakelijke voorwaarde voor de christelijke ethiek'. (Conferentie Groningen, 7 nov. 1892 of 1893)
- n. Klein briefje met notities die misschien dienden voor classica examens
- o. Kladnotitie betr. Brief namens de classis Enumatil aan: De Curatoren der Theol School
- p. De oorsprong der Friesche (voor mij niet leesbaar) - handelt over de vroege geschiedenis van Friesland t.t.v. Radboud etc. (18 aug. 1878, toespraak te Zuidhorn, jeugd?)
- q. Preek of toespraak t.g.v. het eeuwfeest v.d. Nederlandse onafhankelijkheid.(Zuidhorn 16 nov. 1913)
- r. toespraak tot 'Zeer gewenschte hoorders' d.d. 26 dec. 1877 te Aduard
- s. toespraak tot Geëerde hoorders, d.d. 14 april te Zuidhorn

- t. Inl. over 'De overeenstemming van ons Doopsformulier met de H. Schrift', aug. 1880
Zuidhorn
- u. Referaat over 'Het verband tusschen onzen doop en die van Johannes'. Zuidhorn mei 1879
- v. toespraak tot 'Geachte Hoorders' (jeugd?) - gehouden op 5 dec. 1877 te Stroobos en op 29
maart 1880 te Zuidhorn
- w. toespraak 'Twee en toch één' - Zuidhorn 23 maart 1879
- x. toespraak 'De plaats van Petrus in het midden der apostelen' - Zuidhorn 9 nov. 1879
- y. toespraak 'De voorkamer' - jeugdvereniging Zuidhorn 30 juni 1878
- z. toespraak 'Het water der afzondering ter ontzondiging' (Num. 19) - 16 dec. 1877
- aa. toespraak t.g.v. 25-jarig bestaan Theol. School Kampen - Zuidhorn 7 dec. 1879
- bb. toespraak t.g.v. eigen ambtsjubileum - Zuidhorn d.d. ??
- cc. toespraak 'Vanwaar komt het dat zoo menige christelijke opvoeding mislukt'. Zuidhorn 26
aug. 1879
- dd. toespraak t.g.v. 70-jarige Afscheiding (over Matth. 16:18b) - Zuidhorn 16 oct. 1904
- ee. toespraak voor de Jeugdverenigingen te Westergeest - 5 mei 1883
- ff. referaat, afgedrukt in De Vrije Kerk d.d. ? en afzonderlijk gedrukt over 'Het geloof
omtrent den toestand des menschen na den dood onder het Oude Testament'.
- gg. studie in De Vrije Kerk (?) over 'Eene schets van de wordingsgeschiedenis der vrije kerk
van Waadland'
- hh. toespraak op het Biduur bij gelegenheid van den Europeschen oorlog, Zuidhorn 9 aug.
1914
- ii. toespraak t.g.v. Algemene Biddag, Zuidhorn 20 sept. 1911
- jj. Toespraak t.g.v. de geboorte van Prinses Juliana, Zuidhorn 2 mei 1909
-